

Масленнікова К.С.
викладач кафедри загальної та клінічної фармакології
Одеського медичного інституту
Міжнародного гуманітарного університету

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ МАЙБУТНЬОГО ФАРМАЦЕВТА НА ЗАНЯТТЯХ З МАТЕМАТИКИ

Анотація. У статті висвітлено особливості та сутність розвитку професійної спрямованості майбутнього фармацевта на заняттях з математики, подано методичні рекомендації щодо такої діяльності.

Ключові слова: професійна спрямованість, мотивація, мотив, майбутній фармацевт.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими теоретичними чи практичними завданнями: Фармацевт-провізор — це спеціаліст з вищою фармацевтичною освітою, що працює у сфері виробництва, зберігання, продажу лікарських препаратів; який реалізує населенню лікарські засоби за рецептами і, дозволені до відпустки, без рецепту, предмети санітарії, гігієни, догляду за хворими і інші товари аптечного асортименту. При цьому фахівець повинен застосовувати у своїй професійній діяльності правила зберігання і відпустки отруйних, наркотичних і сильнодіючих речовин, вільно оперувати знаннями та навичками з приготування за рецептами порошків, кремів, пілюль, крапель тощо, при виготовленні ліків дотримуватися правил сумісності інгредієнтів і правильності дозування. При цьому домінуючою професійною спрямованістю є робота із знаковими системами (текстами, числами, формулами, відсотками тощо), а також робота з клієнтами [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор: На думку В.А. Копетчук, зокрема що стосується системи підготовки медичних працівників, у медичному коледжі відбувається фундаменталізація теоретичної та загальноосвітньої підготовки студентів. Однією з цілей основного курсу математики у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації є вироблення в студентів

стійких обчислювальних навиків. Авторка наголошує, що саме професійна спрямованість навчання є одним з дієвих засобів оптимізації навчального процесу [3].

Професійна спрямованість — властивість особистості майбутнього фахівця, у якій вбачають систему домінуючих мотивів. Така система спрямована на здобуття якісної професійної підготовки, яка, в свою чергу, є підґрунтям для успішної кар'єри. Мотиви, як прояв до певної діяльності поділяються на внутрішні та зовнішні. Внутрішні пов'язані з одержанням задоволення від того, чим володіє людина, або навпаки — чого людина бажає позбутись. Зовнішні мотиви зумовлені прагненням людини володіти чимось, що їй не належить, або навпаки — уникнути такого володіння [2].

За І. Чорною, професійна спрямованість — складне психологічне явище, яке характеризує психологічну готовність учня (студента) до вибору напрямку його майбутньої професійної діяльності. Формування професійної спрямованості — контрольований і організований процес, в якому здійснюється керівництво професійним становленням особистості, виявлення та розвиток мотивів, інтересів до професії, нахилів, здібностей [7]. При цьому спрямованість виявляється в особливостях інтересів особистості; особливостях цілей, що ставить перед собою людина; інтересах та потребах людини; настановленнях особистості [1]. Аналізуючи результати процесу формування професійної спрямованості, Є. Павлютенков [4] відокремив кілька рівнів її сформованості:

— високий рівень: загальні і професійні інтереси студента мають стійкий характер; ведучим є інтерес до обраної професії;

— середній рівень: загальні і професійні інтереси студента мають обмежений характер; достатньо стійкий інтерес виявляється

до спеціальних знань, але вони не завжди сполучаються з інтересом до професії;

— низький рівень студент не має стійких інтересів до спеціальних знань, не сполучає загальні інтереси з інтересами майбутньої практичної діяльності, не спостерігається інтерес до самовдосконалення та самопізнання.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується дана стаття — розвивати професійну спрямованість майбутнього фахівця на високому рівні, орієнтовану на здобуття вищої освіти за фармацевтичним напрямом — необхідно не тільки на дисциплінах дофахової підготовки (біологія, хімія), але й на дисциплінах природничо-математичного циклу, зокрема при вивченні математики.

Формування цілей статті (постановка завдання) полягає у тому, щоб розкрити сутність розвитку професійної спрямованості майбутнього фармацевта на заняттях з математики.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів: Математика є засобом вивчення фізики, хімії, інформатики та обчислювальної техніки, біології, загальнотехнічних і медичних дисциплін, мовою техніки, а розвинене логічне мислення сприяє засвоєнню гуманітарних предметів [3].

Таким чином, на заняттях з математики, викладач може сприяти розвитку професійної спрямованості майбутнього фармацевта шляхом урахування у своїй педагогічній діяльності комплексу внутрішніх та зовнішніх рушійних сил [5]:

1) мотиватори — чинники, що спонукають майбутнього фахівця до активної навчальної діяльності; зовнішні мотиватори — зовнішні щодо майбутнього фахівця-фармацевта впливи (аудиторні заняття, особистісний приклад викладача, відносини «викладач — студент», відносинами у групі студентів тощо); внутрішні — внутрішні спонукальні сили (вольові якості особистості, прагнення до задоволення професійних потреб, до пізнання майбутньої професії тощо);

2) спрямованість мотивації на реалізацію певних професійних потреб;

3) інтенсивність наміру майбутнього фармацевта, бажання включитися в навчально-професійну діяльність для досягнення поставлених цілей.

Тобто, викладач є «керівником», зовнішнім мотиватором (впливовим чинником), завдяки якому майбутній фахівець усвідомлено бажає задовольнити певні потреби у навчальній діяльності. При цьому можлива методика розвитку професійної мотивації наступна [6]:

1. Звернення до внутрішніх мотивів майбутнього фахівця.

Кожна тема з математики, яку вивчають майбутні фармацевти, повинна бути актуальною та необхідною для подальшої професійної діяльності. Так, наприклад, вивчаючи відсоткові розрахунки, викладач акцентує увагу тих, хто навчається, що розв'язання задач на поняття «відсотковий зміст речовини», «концентрація», «відсотковий розчин» є необхідним умінням при виробленні лікарського засобу; при вивченні теми «Числові функції» майбутні фахівці навчаються вбачати залежність між змінними (ціна та попит на лікарські засоби), при побудові графіків функцій формується навички аналізувати та прогнозувати подальший результат (в залежності від типу перетворення графіка певної функції) тощо.

2. Ототожнення внутрішніх мотивів з зовнішніми (гармонізація).

Реалізацію такої гармонізації доцільно проводити за допомогою інтерактивних методів навчання: ділові ігри, творчі завдання, завдання у малих групах, групові ігри тощо. Наприклад, групова гра «Оживлення іграшки» (під час проведення цього заходу, студентам пропонується уявити, що якби нежива іграшка раптом стала живою, то які професійні характеристики вона б набула вивчаючи певну тему з математики); завдання у малих групах вправа «10 головних слів» (студентам пропонується записати на аркуші 10 головних слів, які характеризують їхню спеціальність та вказати ті навички, які вони набули після вивчення певної теми з математики); вправа «Активна хвилинка» (викладач починає заняття зі слів «У якому настрою сьогодні майбутні фармацевти? Що нового від попереднього заняття Ви дізнались в аспекті дисципліни, що вивчається? Які сподівання щодо заняття?» тощо).

3. Аналіз мотивації професійного спрямування викладачем.

Викладач аналізує навчальні досягнення студентів у аспекті їх професійної діяльності, співвідносить набуті практичні вміння студентів

з вмінням з компетентністю виконувати професійні обов'язки (як-то систематичне виконання домашнього завдання — привчання до дисципліни та математичної культури, підготовка рефератів — вміння пошуку та аналізу інформації, докладів — вміння виокремлювати «головне» з великої кількості інформації, логічне мислення та стисла подача інформації за потреби аудиторії тощо).

4. Аналіз мотивації професійного спрямування майбутніми фармацевтами.

Після вивчення певних тем, студентам пропонується виконати творчі завдання з математики, які є пов'язані з їхньою подальшою професією (наприклад, вписати математичні терміни (геометрія), які походять з латинської мови, придумати та описати задачу (алгебра), написати есе з професійної тематики (геометрія), виконати свій проект аптеки (стереометрія, алгебра), написати математичний твір або казку, скласти таблицю співвідношення професійно значущих характеристик у спеціальності та набутих знань та умінь тощо).

Висновки та перспективи подальших розвідок: Отже, розвиток професійної мотивації на заняттях з математики сприятиме підготовці кваліфікованого спеціаліста, який прагне вільно володіти своєю професією, готовий до постійного професійного зростання, аналізує свої дії та досягнення, розвиває у собі професійну спрямованість задля успішної професійної діяльності.

Література:

1. Деркач А. А. Акмеологические основы развития профессионала / А. А. Деркач. — М. : Моск. психолого-соц. инст-т ; Воронеж : МОДЭК, 2004. — 752 с. (43)
2. Енциклопедія освіти / Академія педагогічних наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 1040 с.
3. Особливості організації викладання предметів природничо-математичного циклу в медичних навчальних закладах [Електронний ресурс] / В. А. Копетчук // Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки. — Житомир, 2010 — Вип. 50 — С. 104-108.
4. Павлютенков Е. М. Управление профессиональной ориентацией школьников / Е. М. Павлютенков. — Владивосток : ДВГУ, 1990. — 190 с.
5. Провізор: Загальна характеристика професії / Абетка професій [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
6. <http://www.robota.lviv.ua/3/PROVIZOR.html>
7. Семенова А. В. Развитие профессиональной компетентности фахівців засобами парадигмального

модельювання (інтерактивний тренінг) : навч.-метод. посіб. / А. В. Семенова. — Одеса : СПД Черкасов М. П., 2006. — 130 с.

8. Чорна І. М. Психологічні особливості організації профорієнтаційної роботи в школі / І. М. Чорна. — Тернопіль : ТДШ, 1995. — 76 с.

Масленникова Е.С. Развитие профессиональной направленности будущего фармацевта на занятиях по математике.

Аннотация. В статье раскрыты суть и особенности развития профессиональной направленности будущего фармацевта на занятиях по математике, предоставлены методические рекомендации к такой деятельности.

Ключові слова: профессиональная направленность, мотивация, мотив, будущий фармацевт.

Maslennikova E.S. The development of professional orientation of future druggist on math employments.

Summary. In this article are reviewed features and essence of development of professional orientation of future druggist are reflected on employments after mathematics, methodical recommendations are given in relation to such activity.

Keywords: professional orientation, motivation, reason, future druggist.